

**УЧАСТЬ ФУНДАТОРА ХПТІ В. Л. КІРПІЧОВА
У ЗАСІДАННЯХ СПЕЦІАЛЬНО УТВОРЕНИХ КОМІСІЙ
ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ШЛЯХІВ СПОЛУЧЕНЬ**

Радогуз С. А.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Ім'я Віктора Львовича Кірпічов в історії науки і техніки зазвичай пов'язують зі становленням та розвитком технічної освіти, як в Україні так і Російській імперії у другій половині XIX – початку XX ст. Зокрема, В.Л. Кірпічов являється фундатором та першим директором двох вищих технічних закладів у Наддніпрянській Україні – Харківського технологічного та Київського політехнічного інститутів.

Значно меншого поширення набули інші аспекти діяльності видатного науковця, як то: наукова, громадська. Зокрема, маловідомими залишаються численні факти, що стосуються експертної діяльності вченого. Так науковим розвідкам не підлягала участь професора В.Л. Кірпічова в низці спеціальних комісій при Міністерстві шляхів сполучення (МШС), що і було покладено в основу цього дослідження.

Вперше Віктору Львовичу довелося взяти участь як експерту у складі спеціальної комісії при МШС у 1888 році. Тоді науковець разом виступив одним із основних експертів спеціально створеної комісії із розслідування причин катастрофи імператорського поїзда. Другим експертом став С.Ю. Вітте, який на той час займав посаду голови товариства Південно-Західної залізниці. З останнім у подальшому, в науковця склалася досить тісна співпраця.

У 1891 році вчений отримав пропозицію від міністра шляхів сполучення взяти участь у роботі комісії з вивчення умов безпеки залізних мостів, як визнаного фахівця з опору матеріалів. Комісія мала дослідити як залізничне полотно, так і решту матеріалів, що були використані на мостах, де трапилися аварії. На що вчений дав свою згоду. Комісія займалася вивченням пружних властивостей цих матеріалів під дією струсів і рухомого навантаження; досліджувала їх механічні властивості; виконувала порівняльний аналіз техніки виготовлення, експлуатації та обслуговування відповідних конструкцій в Російській імперії та за її межами.

У січні 1896 року професору В.Л. Кірпічову знову довелося бути залученим до роботи спеціальної комісії при МШС. Метою її створення останньої стало вивчення умов, при яких можуть бути допущені до подальшої роботи паровозні котли, що перебували в експлуатації тривалий час.

У травні того ж року міністр шляхів сполучення запросив Віктора Львовича прийняти участь у комісії по оцінці експонатів на Міжнародній промислово-художній виставці у Нижньому Новгороді (за XVII відділенням). Віктор Львович з завзяттям відгукнувся і на це прохання міністерства.

Отже, професійна та наукова діяльність професора Віктора Львовича виходила далеко за межі вищої технічної школи, носила, також, прикладний характер і мала широкий вектор спрямованості.